

**Program zajęć laboratoryjnych z przedmiotu
Maszyny Elektryczne w Automatyce i Robotyce
dla studentów kierunku Automatyka i Robotyka
stopień I**

Cykl I

Ćwiczenie 1. Wyznaczenie parametrów schematu zastępczego transformatora

- wyznaczenie przekładni zwojowej
- próba stanu jałowego – pomiar mocy oraz prądu stanu jałowego w funkcji napięcia zasilającego
- próba stanu zwarcia pomiarowego – pomiar prądu oraz mocy zwartego transformatora w funkcji napięcia zasilającego
- wyznaczenie parametrów schematu zastępczego

Ćwiczenie 2. Badanie własności prądnic tachometrycznych

- Badanie prądnicy indukcyjnej dwufazowej - wyznaczenie charakterystyk $U=f(n)$ dla $R_o=\infty$, $R_o=10k\Omega$ i $R_o=20k\Omega$
- Badanie prądnicy magnetoelektrycznej - wyznaczenie charakterystyk $U=f(n)$ dla $R_o=10k\Omega$ i $R_o=20k\Omega$
- Wyznaczanie nachylenia k_u charakterystyki $U=f(n)$, uchybu napięciowego oraz strefy nieczułości

Ćwiczenie 3. Badanie silnika trójfazowego indukcyjnego

- wyznaczenie charakterystyki mechanicznej $n(T)$ dla napięcia zasilania $U_l=U_n$ oraz częstotliwości napięcia zasilającego $f_l=f_n$
- wyznaczenie charakterystyk mechanicznych $n(T)$ silnika dla kilku częstotliwości napięcia zasilającego f_l przy $U_l/f_l=const$ w zakresie obciążeń, dla których prąd I nie przekracza wartości znamionowej I_n

Ćwiczenie 4. Badanie silnika jednofazowego indukcyjnego

- pomiar rezystancji uzwojeń
- próba stanu jałowego- wyznaczenie charakterystyk $I_0, P_0, \cos\varphi_0=f(U)$
- próba zwarcia - wyznaczenie charakterystyk $I_z, P_z, \cos\varphi_z=f(U_z)$
- próba obciążenia - wyznaczenie charakterystyk $I, P_1, T, s, \eta, \cos\varphi_z=f(P_2)$

Cykl II

Ćwiczenie 5. Badanie dwufazowego silnika wykonawczego o wirniku klatkowym

- Badanie silnika przy sterowaniu amplitudowym:
  - a. wyznaczenie charakterystyk mechanicznych $n=f(T_u)$ dla $\alpha=const$
  - b. wyznaczenie charakterystyk regulacyjnych $n=f(\alpha)$ przy $T_u=const$
- Badanie silnika przy sterowaniu fazowym
  - a. wyznaczenie charakterystyk mechanicznych $n=f(T_u)$ dla $\alpha=const$
  - b. wyznaczenie charakterystyk regulacyjnych $n=f(\alpha)$ przy $T_u=const$
- sprawdzenie samohamowności

Ćwiczenie 6. Badanie transformatora położenia kąowego

- wyznaczenie zależności $U(\alpha)$ napięcia wyjściowego od kąta obrotu wirnika α
- analiza błędów (wyznaczenie uchybów napięciowych i kątowych transformatora położenia kąowego)
- wyznaczenie zależności napięcia na zaciskach wyjściowych od częstotliwości napięcia zasilającego uzwojenie pierwotne transformatora
- rejestracja przebiegów napięcia wyjściowego w zależności od kształtu napięcia zasilającego

Ćwiczenie 7. Badanie silnika synchronicznego o magnesach trwałych

- Wyznaczenie charakterystyk kątowych $T=f(\beta)$ dla napięcia zasilania $U_t=const$ przy $f_t=f_n$.
- Na podstawie pomiarów i obliczeń wyznaczyć charakterystyki: η , P_u , I , $\cos\varphi=f(T)$
- Badanie wpływu napięcia zasilania na parametry funkcjonalne silnika przy stałym obciążeniu. Na podstawie pomiarów i obliczeń wyznaczyć charakterystyki: I , η , $\cos\varphi=f(U)$ ($T=const$)
- Pomiar minimalnego napięcia rozruchowego przy zerowym obciążeniu ($T=0$)

Ćwiczenie 8. Badanie silnika obcowzbudnego prądu stałego

- Pomiar rezystancji uzwojeń
- Wyznaczenie charakterystyk mechanicznych $n(T)$ silnika obcowzbudnego dla kilku wartości:
  - a. napięcia twornika U_t przy znamionowym prądzie wzbudzenia I_{wn}
  - b. prądu wzbudzenia I_w przy znamionowym napięciu twornika U_m
- Wyznaczanie charakterystyk regulacyjnych:
  - a. $n=f(U_t)$ dla $I_w=I_{wn}$, $T_o=const$
  - b. $n=f(I_w)$ dla $U_t=U_m$, $T_o=const$
- Na podstawie pomiarów i obliczeń wyznaczyć charakterystyki $I_t=f(T)$, $\eta=f(P_{mech})$ dla zadanych warunków zasilania

Cykl III

Ćwiczenie 9. **Badanie przebiegu czasowego prądu magnesującego transformatora**

- badanie przebiegu prądu stanu jałowego transformatora jednofazowego
- badanie przebiegu prądu stanu jałowego transformatora 3-fazowego w układach połączeń: Yy z przewodem zerowym, Yy bez przewodu zerowego, Yd, Dy
- Obserwacja przebiegów prądu po stronie pierwotnej oraz napięć strony pierwotnej i wtórnej

Ćwiczenie 10. **Badanie silnika reluktancyjnego**

- Wyznaczenie charakterystyk kątowych $T = f(\beta)$ dla napięcia zasilania $U_1 = \text{const}$ przy $f_1 = f_n$

Na podstawie pomiarów i obliczeń wyznaczyć charakterystyki: $\eta, P_u, I, \cos\varphi = f(T)$

- Badanie wpływu napięcia zasilania na parametry funkcjonalne silnika przy stałym obciążeniu. Na podstawie pomiarów i obliczeń wyznaczyć charakterystyki:

$I, \eta, \cos\varphi = f(U), (T = \text{const})$

- Pomiar minimalnego napięcia rozruchowego przy zerowym obciążeniu ($T = 0$)

Ćwiczenie 11. **Badanie silnika magnetoelektrycznego prądu stałego pracującego w układzie otwartym i zamkniętą pętlą sprzężenia zwrotnego**

Wyznaczenia charakterystyk mechanicznych $n = f(T)$ silnika dla wybranych wartości napięć:

- w układzie napędowym otwartym,
- w układzie napędowym z zamkniętą pętlą sprzężenia zwrotnego.

Ćwiczenie 12. **Badanie silnika krokowego**

- Oględziny badanego silnika krokowego i zapoznanie się ze stanowiskiem pomiarowym
- Zapoznanie się z manualnym i automatycznym sterowaniem stanowiskiem do badania silników krokowych
- Wyznaczanie charakterystyki rozruchowej
- Wyznaczanie charakterystyki granicznej

Cykl IV

Ćwiczenie 13. Badanie silnika bezszczotkowego

- zapoznanie się z układem napędowym z silnikiem bezszczotkowym
- rejestracja sygnałów sterujących
- wyznaczenie charakterystyki regulacyjnej
- badanie układu przy różnych obciążeniach

Ćwiczenie 14. Badanie silnika krokowego liniowego

- dokładność pozycjonowania
- rejestracja przebiegów napięć zasilających i prądów w uzwojeniach
- programowanie zadanych trajektorii ruchu

Literatura

1. Przewodnik do ćwiczeń laboratoryjnych z maszyn elektrycznych część II (753)
2. Laboratorium elektrycznych maszynowych elementów automatyki (469)
3. J. Owczarek: Elektryczne maszynowe elementy automatyki, *Wydawnictwo Naukowo-Techniczne*, Warszawa 1983
4. R. Sochocki: Mikromaszyny elektryczne, *Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej*, Warszawa 1996.
5. A. Plamitzer: Maszyny elektryczne